

การพัฒนาแนวทางการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ

Development of Knowledge Management in School of Chaiyaphum Provincial Administration Organization

ชญญารัตน์ เกื้อหนู¹, กาญจน์ เรืองมนตรี², ชรินทร์ นามวรรณ³,
Thanyarat Kuanoon¹, Karn Ruangmontri², Tharinthorn Namwan³,

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ การจัดการความรู้ของสถานศึกษา และเพื่อพัฒนาแนวทางการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ จำนวน 26 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 316 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น กลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู จำนวน 6 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และแบบประเมินความเหมาะสมและเป็นไปได้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ การจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ พบว่า สภาพปัจจุบัน การพัฒนาแนวทางการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่า $\bar{X} = 3.58$, $S.D = 0.77$ สภาพที่พึงประสงค์ การพัฒนาแนวทางการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่า $\bar{X} = 4.60$, $S.D = 0.58$

2. แนวทางการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินแนวทางการพัฒนาการจัดการความรู้ เห็นว่า แนวทางการพัฒนาการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ประเมินความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่า $\bar{X} = 4.43$, $S.D = 0.57$ มีความเหมาะสมในรายด้าน ระดับมากที่สุด จำนวน 3 องค์ประกอบ โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการแสวงหาความรู้, ด้านการนำความรู้ไปใช้, ด้านการกำหนดความ

¹ นิสิตระดับปริญญาโท หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² รองศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

³ รองศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ Master's Student Educational Administration, Faculty of Education, Mahasarakham University.

² Associate Professor, Faculty of Education and Management, Mahasarakham University.

³ Associate Professor, Faculty of Education and Management, Mahasarakham University.

รู้ตามลำดับ และการประเมินความเป็นไปได้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่า $\bar{X} = 4.30$, S.D = 0.70 มีความเป็นไปได้ในรายด้าน ระดับมากที่สุด จำนวน 3 องค์ประกอบ โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดเก็บความรู้ , ด้านการนำความรู้ไปใช้ , ด้านการแสวงหาความรู้ ตามลำดับ

คำสำคัญ : การพัฒนา, แนวทางการจัดการความรู้, การแสวงหาความรู้

Abstract

This research aims to: Study current conditions and desired conditions of Knowledge management at educational institutions and develop a knowledge management approach for Schools in Chaiyaphum Province. The samples used in the research were : Current and desirable conditions including school administrators, and Secondary school administrators and teachers in schools . There are 26 schools in Chaiyaphum province. A total of 316 people were selected by stratification. Interviews : there are 6 teachers who were selected by specific selection. The instruments used in this study were : A questionnaire with an estimation scale. Structured interview and the assessment. Statistics used in data analysis Mean, Percentage, Standard Deviation

The research found that

1. Study of current condition and desired condition. Knowledge management of educational institutions. Chaiyaphum Provincial Administrative Organization found that the present condition of the development of the knowledge management of educational institutions. Chaiyaphum Provincial Administration Organization. The overall score was at a high level of $\bar{X} = 3.58$, S.D = 0.77 Development of a knowledge management approach for educational institutions. Chaiyaphum Provincial Administration Organization . The overall level was at $\bar{X} = 4.60$, S.D = 0.58

2. The knowledge management approach of the institution. Chaiyaphum Provincial Administrative Organization found that experts in assessing the development of knowledge management found that the way to develop knowledge management of educational institutions. Chaiyaphum Provincial Administration Organization Overall, the level of satisfaction was rated at $\bar{X} = 4.43$, S.D = 0.57. Most of the 3 components, the highest mean of knowledge acquisition, the knowledge transfer, the knowledge of the order and evaluation of possibilities Overall, the level of satisfaction was $\bar{X} = 4.30$, S.D = 0.70. Most Levels there are 3 components, the highest of which is the knowledge storage, the knowledge transfer, the knowledge acquisition.

Keywords : Development , Knowledge Management, the knowledge transfer

บทนำ

การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศเพื่อนำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าในทางด้านระบบเศรษฐกิจ สังคมความรู้ ระดับการศึกษาของประชากร และความสามารถในการเรียนรู้ของประชากรซึ่งจะเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะเป็นข้อเปรียบเทียบในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในประเทศ เพราะจะช่วยพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันทุกรูปแบบและสามารถรับมือกับสิ่งต่าง ๆ ที่จะเกิดการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ ได้อย่างดี ซึ่งถ้าประชากรมีความสามารถในการจัดการความรู้ของตนเองได้มากน้อยเพียงใด ก็จะเป็นตัวช่วยสร้างสรรค์ในการที่นำความรู้ที่มีมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้มากยิ่งขึ้น สิ่งเหล่านี้เป็นภารกิจหลักของการศึกษาไทยที่จะต้องมีการปรับกลยุทธ์หรือกระบวนทัศน์ใหม่ เพื่อการพัฒนาการศึกษาของประเทศให้เข้าสู่ระบบเศรษฐกิจและสังคมความรู้ และจะมีความสอดคล้องกับ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 หมวด 3 มาตรา 11 ที่กำหนดให้ส่วนราชการต้องมีหน้าที่ในการพัฒนาความรู้ เพื่อให้เป็นลักษณะขององค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ โดยวัตถุประสงค์หลักในการส่งเสริมและผลักดันส่วนราชการให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยมีแนวทางการปฏิบัติ ได้แก่ การสร้างระบบให้สามารถรับรู้ข่าวสารให้กว้างขวางขึ้น ประมวลผลความรู้ด้านต่าง ๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติราชการได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว ส่งเสริมพัฒนาความรู้ความสามารถให้ข้าราชการเป็นผู้มีความรู้สมัยใหม่ สามารถปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและมีคุณธรรม ตลอดจนจนสร้างวัฒนธรรมอย่างมีส่วนร่วมในองค์กรเพื่อให้เกิดการเรียนรู้แลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน เพื่อนำมาพัฒนาการปฏิบัติราชการร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2549 : 8) การพัฒนาสถานศึกษาให้เป็น

องค์กรแห่งการเรียนรู้นั้นมีเครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนา คือ การจัดการความรู้

การจัดการความรู้ (Knowledge Management) เป็นแนวคิดของการบริหารจัดการสมัยใหม่ที่เห็นคุณค่าของบุคคลในองค์กรว่าเป็นทรัพยากรที่มีค่า ทั้งนี้เนื่องจากกระแสของการเปลี่ยนแปลงโลก ซึ่งเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว อีกทั้งเป็นยุคของเศรษฐกิจฐานความรู้จึงจำเป็นต้องปรับตัวให้ทันการเปลี่ยนแปลงนั้น ๆ บุคลากรในองค์กรจะสามารถทำงานได้ครอบคลุม งานหลักขององค์กรทุกด้าน สามารถทำงานร่วมกันเป็นทีมได้ เพื่อที่จะผลักดันให้องค์กรมีประสิทธิภาพและสามารถอยู่รอดได้ จากความจำเป็นดังกล่าว จึงเป็นที่มาของการจัดการความรู้ (สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา. 2548 : 1) และเป็นการเรียนรู้แบบใหม่ที่เรียนจากการปฏิบัติเป็นตัวนำ เป็นตัวเดินเรื่องไม่ใช่เรียนจากครูหรือตำรา ตำรานั้นเป็นการเรียนรู้แบบเก่า ซึ่งเน้นการเรียนรู้แบบเก่าและเน้นทฤษฎี ขณะที่การเรียนรู้แบบ KM เป็นทฤษฎีแต่ว่าเน้นที่การเรียนรู้แบบปฏิบัติเพราะการปฏิบัติทำให้เกิดประสบการณ์ การจัดการเรียนรู้ไม่ใช่เป็นเรื่องของคน ๆ เดียว เป็นเรื่องของคนหลายคนทำงานร่วมกัน ซึ่งจะเป็นการยืนยันว่าเข้าใจตรงกัน เมื่อเอามาแลกเปลี่ยนกันมาก ๆ จะทำให้ยกระดับความรู้ความเข้าใจขึ้น (วิจารณ์ พานิช. 2548 : 63) การจัดการความรู้ มีความสำคัญต่อองค์กร เนื่องจากการเติบโตขององค์กรต่าง ๆ ขึ้นอยู่กับการจัดการความรู้ที่สามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้จริงและการจัดการความรู้ดังกล่าวก็เป็นผลมาจากข้อมูลและการจัดการสารสนเทศที่เป็นระบบ โดยระบบสารสนเทศและการพัฒนาความรู้ถือเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการพัฒนาองค์กร หากองค์กรมีความสามารถในการจัดการความรู้จะเป็นข้อได้เปรียบเหนือกว่าผู้อื่น องค์กรจะมีผลการปฏิบัติงานที่ดี เกิดความเจริญก้าวหน้าต่อไป การจัดการความรู้มีความสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์กร หากนำข้อมูลสารสนเทศ

มาพัฒนาการปฏิบัติงาน เมื่อบุคคลรู้จักสะสม แสวงหาความรู้ใฝ่เรียนใฝ่รู้ นำความรู้ถ่ายทอดแก่เพื่อนร่วมงาน ใช้องค์ความรู้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด นำความรู้ที่สั่งสมมาสร้างประโยชน์ จะทำให้องค์กรพัฒนาและสร้างความก้าวหน้าในอาชีพของตนเอง (สุธรรม ธรรมทัตตานนท์. 2554 : 232) องค์ประกอบสำคัญของการจัดการความรู้ คือ คน เทคโนโลยี และกระบวนการจัดการความรู้ (Knowledge Process) โดย “คน” ถือว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดเพราะเป็นแหล่งความรู้และเป็นผู้นำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ “เทคโนโลยี” เป็นเครื่องมือเพื่อให้คนสามารถค้นหา จัดเก็บ แลกเปลี่ยน รวมทั้งนำความรู้ไปใช้ให้ได้อย่างง่ายและรวดเร็วขึ้น “กระบวนการจัดการความรู้” เป็นการบริหารจัดการเพื่อนำความรู้จากแหล่งความรู้ไปให้ผู้รู้ เพื่อทำให้เกิดการปรับปรุงและนวัตกรรม องค์ประกอบทั้ง 3 ส่วนนี้ จะต้องเชื่อมโยงและบูรณาการอย่างสมดุล (สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. 2547 : 6)

สถานศึกษาเป็นองค์กรหนึ่งที่ได้รับผิดชอบงานการจัดการศึกษาของไทย ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยที่จะนำผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย เข้ามา มีบทบาทและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน ร่วมจัดปัจจัยและกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน ให้บริการทางวิชาการที่เป็นประโยชน์แก่การพัฒนาคนในชุมชน เพื่อให้สังคมไทยเป็นสังคมแห่งภูมิปัญญาและคนไทยมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต สถานศึกษาเป็นที่ตั้งขององค์กรที่ให้บริการการศึกษา มีสภาพเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดจนการศึกษาวิจัย สืบค้น จัดหา และจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบการระดมทรัพยากร การสร้างองค์ความรู้ใหม่ในการพัฒนาประเทศ เพื่อสร้างกลไกการเรียนรู้ทุกประเภทเพื่อให้คนไทยสามารถเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้และสามารถเรียนรู้ตลอดชีวิตได้จริง การสร้างและการจัดการความรู้ในทุกระดับมิติของสังคมให้มีการสร้างและใช้ความรู้ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จน

กลายเป็นวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ (มาตรฐานที่ 3 มาตรฐานการศึกษาของชาติ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ 2548 : 13) มนุษย์มีลักษณะพิเศษ คือ มีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตัวเองได้ตลอดเวลา การเรียนรู้และสังคมความรู้ทำการพัฒนาวิชาการต่าง ๆ ให้ก้าวหน้า และที่สำคัญคือวิชาการที่เป็นความรู้เหล่านั้นมีผลโดยตรงต่อความเป็นอยู่ของมนุษย์โดยทำให้เกิดมีชีวิตที่มีความสะดวกสบายและแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยการใช้ความรู้และเก็บสั่งสมความรู้ รู้จักคิด รู้จักเหตุผลและทำให้การใช้ปัญญาเป็นปัจจัยสำคัญต่อการดำเนินชีวิต (ธีระ รุญเจริญ. 2550 : 213)

ปัญหาของสถานศึกษาในการจัดการความรู้ ได้แก่ บุคลากรย้ายที่ทำงานไปสถานศึกษาอื่น บุคลากรที่รับมาใหม่ต้องมาเรียนรู้งานใหม่ บุคลากรลาออกหรือเกษียณอายุราชการและไม่ได้รับอัตราทดแทนหรือได้รับแต่ล่าช้า ทำให้องค์กรต้องสูญเสียความรู้ ไปพร้อม ๆ กับที่บุคลากรลาออก ส่งผลกระทบต่อการดำเนินการของสถานศึกษาเป็นอย่างยิ่ง การจัดการความรู้จึงเป็นสิ่งสำคัญ จากแนวคิดที่มุ่งพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้มากแต่เพียงอย่างเดียว จึงไม่น่าจะเป็นแนวทางที่เหมาะสม สถานศึกษาจำเป็นต้องบริหารจัดการความรู้ภายในองค์กรให้เป็นระบบ เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรมีคุณลักษณะแห่งการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ได้อย่างแท้จริง ต่อเนื่อง และมีการถ่ายทอดส่งต่อความรู้ให้อยู่คู่องค์กร เพื่อตอบสนองการปฏิบัติงานในการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง (Marquardt, 1996) จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาแนวทางการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ เพื่อให้ทราบสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และแนวทางการจัดการความรู้ เพื่อให้สถานศึกษามีแนวทางในการบริหารองค์กรให้ประสบความสำเร็จ เพื่อนำไปสู่รูปแบบของวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) และเป็นที่ยอมรับในการผลิตคนที่มีคุณภาพสู่สังคม

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ
2. เพื่อพัฒนาแนวทางการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ

การดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 26 คน รองผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 34 คน และครูผู้สอนในสถานศึกษา จำนวน 776 คน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ รวมทั้งสิ้น 836 คน

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ การพัฒนาแนวทางการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ จำนวน 316 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยเทียบจำนวนจากตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในสัมภาษณ์แนวทางการจัดการความรู้ของสถานศึกษา จำนวน 6 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โรงเรียนที่มีผลการปฏิบัติงานเป็นเลิศ (Best Practice) จากโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 2 คน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 2 คน โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 2 คน

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีว่าด้วยการพัฒนาแนวทางการจัดการความรู้ของสถาน

ศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ซึ่งได้จากการสังเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีของนักวิชาการประกอบด้วย เจนเนตร มณีนาถ และคณะ ; มหาลัยรามคำแหง ; สุกิจ แดงมีแสงและยงยุทธ อิมอุไร , สุธรรม ธรรมทัศนานนท์ ; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ; วิจารณ์ พานิช ; Alavi ; Cumming and Worley ; Devenport , de Long and Beers ; Housel and Bell ; Marali ; Marquardt ; Probst , Raub and Romhardt ; Turban โดยผู้วิจัยนำเสนอกรอบแนวคิด ประกอบด้วย การจัดการความรู้ 6 ด้าน คือ การกำหนดความรู้ การแสวงหาความรู้ การสร้างความรู้ การจัดเก็บความรู้ การถ่ายโอนหรือเผยแพร่ความรู้ การนำความรู้ไปใช้ พร้อมทั้งยังศึกษาโครงสร้างการบริหารสถานศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาแนวทางการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ซึ่งแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) และแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับด้านสถานภาพ

- ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ การพัฒนาแนวทางการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิโดยเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคอร์ท (Likert , Rating Scale)

2. แบบสัมภาษณ์ เกี่ยวกับแนวทางการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ เพื่อนำไปสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา ครู โรงเรียนที่มีผลการปฏิบัติ

งานเป็นเลิศ (Best Practice) เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง มี 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปในการสัมภาษณ์ โดยถามในประเด็นดังนี้ คือ ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ ประสบการณ์ทำงาน ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 ประเด็นในการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง มีคำถามเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการความรู้ของสถานศึกษา การปฏิบัติงานมีผลการปฏิบัติงานเป็นเลิศ (Best Practice)

3. แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการพัฒนาแนวทางการจัดการความรู้ของสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การสร้างและหาคุณภาพแบบสอบถาม

1.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ

1.2 สร้างแบบสอบถามฉบับร่าง ตรวจสอบความถูกต้อง

1.3 นำแบบสอบถามฉบับร่าง นำเสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถาม สำนวนภาษา และปรับปรุงตามคำแนะนำ

1.4 นำแบบสอบถามฉบับร่างที่ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับความสอดคล้องของข้อคำถาม โดยใช้เทคนิค IOC (Index of Item Objective Congruence) ได้ค่าความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.60 - 1.00

1.5 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำไปทดลองใช้ เพื่อหาคุณภาพของแบบสอบถาม โดยนำไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่

ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างคะแนนรายข้อคำถามกับคะแนนรวม (Item Total correlation) และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .97

1.6 ผู้วิจัยปรับปรุงแบบสอบถามหลังทดลองใช้อีกครั้ง แล้วนำเสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อขอคำแนะนำก่อนนำไปจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์

2. การสร้างและหาคุณภาพแบบสัมภาษณ์

2.1 ศึกษาผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นต่อสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์แนวทางการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ เพื่อมากำหนดประเด็นในการสัมภาษณ์

2.2 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์จากหนังสือการวิจัยการศึกษาและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.3 สร้างแบบสัมภาษณ์ ให้มีประเด็นครอบคลุมแนวทางการจัดการความรู้ตามกระบวนการจัดการความรู้ทั้ง 6 ด้าน

2.4 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อให้คำแนะนำแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

2.5 นำแบบสัมภาษณ์ ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับประเด็นในการสัมภาษณ์ เพื่อให้ครอบคลุมแนวทางการจัดการความรู้ตามกระบวนการจัดการความรู้ทั้ง 6 ด้าน ให้มากที่สุด

2.6 นำแบบสัมภาษณ์ มาปรับปรุงแก้ไขเสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข เพื่อจัดทำแบบสัมภาษณ์ฉบับจริง

2.7 จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ฉบับจริงแล้วนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

2.8 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาใน ระยะที่ 1 ความต้องการจำเป็นและการสัมภาษณ์ มาสังเคราะห์ เพื่อจัดทำร่างแนวทางการจัดการ ความรู้ของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วน จังหวัดชัยภูมิ

2.9 นำร่างแนวทางการจัดการความรู้ ของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ชัยภูมิ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อ ตรวจสอบ เสนอแนะแก้ไขข้อบกพร่องเพิ่มเติม

2.10 ผู้วิจัยนำแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการจัดการ ความรู้ของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วน จังหวัดชัยภูมิ ไปตรวจสอบหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีขั้นตอนดังนี้

2.10.1 ผู้วิจัยนำแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ที่สร้างขึ้นเสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อขอคำแนะนำจากนั้นจึงนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของ คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

2.10.2 ผู้วิจัยนำแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ความถูกต้องของภาษาที่ใช้ (Wording) และหาค่าดัชนีสอดคล้อง (IOC : Index of Item Objective Congruence) ได้ค่าความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.80 - 1.00

2.10.3 ผู้วิจัยนำแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ มาให้ คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบอีก

ครั้ง และเมื่อทำการปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว ไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษา ครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน แยกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 20 คน ครู 20 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้อามาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก (Power of Discrimination) เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามโดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างรายข้อกับคะแนนรวมและหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Co-efficient Method) ได้ค่า .89

2.10.4 ผู้วิจัยปรับปรุงแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ หลังทดลองใช้ นำไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ โดยขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเข้าดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ การพัฒนาแนวทางการจัดการความรู้ของสถานศึกษา

- 1.1 ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ผ่านตู้รับ - ส่งหนังสือราชการของสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ

- 1.2 ตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของแบบสอบถาม เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อพัฒนาการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ดำเนินการดังนี้

2.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย

2.2 ผู้วิจัยติดต่อดำเนินการ วันเวลา ในการสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ครูโรงเรียนที่มีผลการปฏิบัติงานเป็นเลิศ (Best Practice) รวมจำนวน 6 คน จากโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 2 คน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 2 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 2 คน

2.3 นำประเด็นที่ได้จากการสัมภาษณ์ไปประเมินความสอดคล้องของประเด็นที่ได้กับแนวทางการพัฒนาแนวทางการจัดการความรู้ของสถานศึกษา

2.4 ผู้วิจัยนำแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการจัดการความรู้ของสถานศึกษา ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เพื่อประเมิน แล้วตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วนของข้อมูล เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ การพัฒนาแนวทางการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ

1.1 แบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การวิเคราะห์ความถี่และร้อยละ

1.2 แบบสอบถามตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ การพัฒนาแนวทางการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นำค่าเฉลี่ยมาแปลความหมายโดยใช้เกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 67)

1.3 การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) โดยนำข้อมูลผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ มาหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง PNI^{modified} (Modified Priority Needs Index) เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็น ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (สุวิมล ว่องวานิช. 2558 : 279)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

2.1 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ สังเกตการณ์ดำเนินงาน ศึกษาเอกสาร มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการพรรณนา สังเคราะห์แนวทางการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบความเรียง

2.2 วิเคราะห์คะแนนจากแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำไปเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมาย (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 67)

3. การวิเคราะห์ผลการประเมินแนวทางวิเคราะห์คะแนนจากแบบประเมินความเหมาะสมของแนวทางการจัดการความรู้ของสถานศึกษา โดยหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมาย

สรุปผล

1. การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ การจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิพบว่า สภาพปัจจุบัน การพัฒนาแนวทางการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่า $\bar{X} = 3.58$, S.D = 0.77 สภาพที่พึงประสงค์ การพัฒนาแนวทางการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัด

องค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่า $\bar{X} = 4.60$, S.D = 0.58

2. แนวทางการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินแนวทางการพัฒนาการจัดการความรู้ เห็นว่า การประเมินแนวทางการพัฒนาการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ประเมินความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่า $\bar{X} = 4.43$, S.D = 0.57 มีความเหมาะสมในรายด้าน ระดับมากที่สุด จำนวน 3 องค์ประกอบ โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการแสวงหาความรู้, ด้านการนำความรู้ไปใช้, ด้านการกำหนดความรู้ ตามลำดับ และการประเมินความเป็นไปได้ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่า $\bar{X} = 4.30$, S.D = 0.70 มีความเป็นไปได้ในรายด้าน ระดับมากที่สุด จำนวน 3 องค์ประกอบ โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดเก็บความรู้, ด้านการนำความรู้ไปใช้, ด้านการแสวงหาความรู้ ตามลำดับ

การอภิปรายผล

แนวทางการจัดการความรู้ เป็นกระบวนการในการนำความรู้ที่มีอยู่อย่างกระจัดกระจายภายในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ มารวบรวมจัดเก็บอย่างเป็นระบบให้สามารถคงอยู่กับสถานศึกษา อีกทั้งยังสามารถนำออกมาใช้ได้อย่างสะดวก รวมถึงยังสามารถทำให้ผู้ปฏิบัติเกิดความต่อเนื่องในการปฏิบัติตามกระบวนการจัดการความรู้ ทั้ง 6 คือ 1) การกำหนดความรู้ 2) การแสวงหาความรู้ 3) การสร้างความรู้ 4) การจัดเก็บความรู้ 5) การถ่ายโอนหรือเผยแพร่ความรู้ 6) การนำความรู้ไปใช้ ซึ่ง การจัดการความรู้เป็นกระบวนการหรือกลยุทธ์ ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จขององค์กร ซึ่งการจัดการความรู้นั้นเป็นการจัดการโครงสร้างความรู้ขององค์กร เพื่อให้กลุ่มผู้ใช้ความรู้ในองค์กรได้รับประโยชน์ในรูปแบบที่เหมาะสม ตาม

เวลาที่ต้องการ และประยุกต์ใช้ระบบบริหารความรู้ที่จำเป็นอย่างยิ่งที่จะทำให้เกิดความได้เปรียบทางการแข่งขัน ทั้งนี้เพราะ ในโลกยุคปัจจุบันมีการแข่งขันในทางความรู้ และความคิดอย่างกว้างขวาง ดังนั้น สถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการพัฒนาแนวทางการจัดการความรู้ของตนเองให้สามารถแข่งขันกับโลกภายนอกและพัฒนาการจัดการความรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ประกอบการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ผู้วิจัยขอเสนอผลการอภิปรายแต่ละองค์ประกอบดังนี้

1) การกำหนดความรู้ (Define) หมายถึง การนำความมุ่งมั่นวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์กรมากำหนดความรู้ที่ต้องการใช้ เพื่อให้การจัดการความรู้มีจุดเน้น ไม่สะเปะสะปะ มีการวิเคราะห์หลักสูตรและหน่วยการเรียนรู้ เพื่อจัดทำผลการเรียนรู้ที่คาดหวังในแต่ละรายวิชา ตั้งจุดมุ่งหมายในเรื่องที่ต้องการสอน วิเคราะห์ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนร่วมกัน เพื่อนำมาใช้ในการเรียนการสอนให้เกิดผลดีที่สุด ประชุมคณะครูตามกลุ่มสาระ เพื่อแก้ปัญหาให้นักเรียนนำผลการ SWOT มาประกอบการจัดการเรียนการสอนโดยยึดเป้าหมายขององค์ความรู้หลัก สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาวดี ภูสุมาศ (2554 : 83-89) ศึกษาเรื่อง การจัดการความรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดตรัง เขต 1 พบว่าด้านการกำหนดความรู้ ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

2) การแสวงหาความรู้ (Acquisition) หมายถึง การเลือกข้อมูลและสารสนเทศจากแหล่งต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกองค์กร บุคลากรมีความกระตือรือร้น และใฝ่หาความรู้ใหม่ ๆ บุคลากรได้เข้าร่วมเวทีเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ฝึกอบรม ประชุม กิจกรรมสัมพันธ์ เข้าร่วมศึกษาดูงานทั้งใน

และนอกสถานที่ ในหน่วยงานที่มีการปฏิบัติที่ดีศึกษาค้นคว้าและติดตามข่าวสาร การเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและการศึกษาจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ สามารถแสวงหาวิธีการที่จะนำไปสู่ความสำเร็จตามวิสัยทัศน์ที่บุคลากรคาดหวัง มีส่วนร่วมในการสร้างชุมชนนักปฏิบัติ (Cop) ในด้านต่าง ๆ ทำแผนการพัฒนาและวางแผนระบบการจัดการความรู้ของสถานศึกษา เน้นเรื่องการเรียนรู้ของบุคลากรเพื่อส่งเสริมความเก่งหรือความสามารถเฉพาะทางขององค์กรเดิมที่มีอยู่ให้แข็งแกร่งขึ้นและพัฒนาความเก่งหรือความสามารถเฉพาะทางขององค์กรใหม่ ๆ ส่งเสริมให้บุคลากรเกิดการเรียนรู้โดยการให้อิสระในการคิดและการทำงาน รวมทั้งกระตุ้นให้สร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปัญญา มาศวรรณ (2551 : 119) ศึกษาเรื่อง ระดับการปฏิบัติการจัดการความรู้ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ระดับการจัดการความรู้โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแตกต่างกัน 3 ด้าน คือ ด้านการแสวงหาความรู้ ด้านการสร้างความรู้ และด้านการจัดเก็บข้อมูลและการสืบค้นความรู้

3) การสร้างความรู้ (Knowledge Creation) หมายถึง การเรียนรู้โดยการปฏิบัติคิดค้นหาสร้างความรู้ใหม่เกี่ยวข้องกับแรงผลักดัน การหยั่งรู้และความเข้าใจอย่างลึกซึ้งที่เกิดขึ้นในแต่ละบุคคล การสร้างความรู้ใหม่ควรอยู่ภายใต้หน่วยงานหรือคนในองค์กร ซึ่งหมายความว่าทุก ๆ คน เป็นผู้สร้างความรู้ได้ สนทนาแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์และทักษะวิธีคิดร่วมกันเพื่อพัฒนาศักยภาพ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การทำงานภายในสถานศึกษาและสถานศึกษาอื่น ๆ มีการนำผลการเรียนรู้มาใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการจัดการความรู้อย่างเป็นระบบ มีการแลกเปลี่ยนความรู้กับภูมิปัญญาและมีการพัฒนาอย่างเป็นระบบ สนับสนุนให้ครูมีการสร้างความรู้เพื่อใช้ประโยชน์

ในการจัดการเรียนการสอน สนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ภายในตัวบุคคลให้เป็นความรู้ที่ปรากฏชัด จัดทำภูมิปัญญาของบุคลากรและชุมชนแลกเปลี่ยนความคิดเป็นประสบการณ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กุณทิกา สงวนศักดิ์ศรี (2554 : 310-367) ศึกษาเรื่อง รูปแบบการจัดการความรู้ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า รูปแบบการจัดการความรู้ใช้กระบวนการ 6 ขั้นตอน การแสวงหาความรู้ การสร้างความรู้ การจัดเก็บความรู้ การวิเคราะห์ความรู้ การถ่ายโอนและการประยุกต์ใช้ความรู้

4) การจัดเก็บความรู้ (Knowledge Storage) ประกอบด้วย การประมวลผลและการกลั่นกรองความรู้ การวิเคราะห์ข้อมูล การปรับปรุงความรู้ หมายถึง การนำเอาความรู้ที่ได้จากการสร้างและพัฒนา มากำหนดสิ่งสำคัญที่จะเก็บไว้เป็นองค์ความรู้และต้องพิจารณาถึงวิธีการในการเก็บรักษาและการนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ตามความต้องการ องค์กรต้องเก็บรักษาสิ่งที่องค์กรเรียกว่าเป็นความรู้ที่ดีที่สุด (Best Practices) ไม่ว่าจะป็นข้อมูลสารสนเทศ ผลสะท้อนกลับ การวิจัยและทดลอง การจัดเก็บเกี่ยวข้องกับด้านเทคนิค การเก็บรวบรวมความรู้ที่ได้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างเป็นระบบ นำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการจัดเก็บข้อมูล จัดทำฐานข้อมูลออนไลน์เกี่ยวกับการจัดการความรู้ มีระบบการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศที่ดี สามารถให้ข้อมูลได้ทันที ที่เกิดขึ้นจริงและข้อมูลสารสนเทศในระบบมีความเชื่อมโยง จัดสรรทรัพยากรให้กับกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีส่วนสำคัญที่ทำให้ฐานความรู้ของสถานศึกษาเพิ่มพูนขึ้น จัดหมวดหมู่ความรู้ที่ได้มาจากการจัดการความรู้

5) การถ่ายโอนหรือเผยแพร่ความรู้ (Transfer and Dissemination) ประกอบด้วย การเรียนรู้ การแบ่งปันความรู้ หมายถึง เทคนิค วิธีการสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และภายในบุคคลที่มีการเคลื่อนย้ายข้อมูลสารสนเทศและความรู้ ทั้งที่มีเป้าหมายและไม่มีเป้าหมายทั้งหมดในองค์กร มีการจัดทำเกี่ยวกับการจัดการความรู้ในรูปแบบ Internet (KM

wed) นำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อช่วยให้ทุกคนในสถานศึกษาสื่อสารและเชื่อมโยงกันได้อย่างทั่วถึงทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ถ่ายทอดความรู้ในรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ส่งเสริมและให้การสนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของบุคลากรให้เป็นวัฒนธรรมของสถานศึกษา ให้คุณค่าความรู้และทักษะที่ฝังในตัวบุคลากรแต่ละคนและสนับสนุนให้มีการถ่ายทอดความรู้และทักษะนั้น ๆ ทั่วทั้งสถานศึกษามีการสร้างบรรยากาศของการเปิดเผยและไว้วางใจเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Shantz (2003 : 45) ศึกษาเรื่อง การใช้การจัดการความรู้ในการยกระดับการถ่ายโอนความรู้ พบว่า ด้านการออกแบบการถ่ายโอนการเรียนรู้และด้านการจูงใจในการถ่ายโอนการเรียนรู้ พบว่า กลุ่ม A พบว่ามีคะแนนสูงกว่ากลุ่ม B อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

6) การนำความรู้ไปใช้ (Knowledge Implementation) หมายถึง การถ่ายทอดและการใช้ประโยชน์จากความรู้ มีความจำเป็นสำหรับองค์กรเนื่องจากองค์กรที่เรียนรู้ได้ดีขึ้นเมื่อความรู้มีการกระจายและถ่ายทอดไปอย่างรวดเร็วและเหมาะสมทั่วทั้งองค์กร เช่น การฝึกอบรม การประชุมภายใน การสรุปข่าวสารและการสื่อสารภายในองค์กร การศึกษาดูงาน การหมุนเวียนเปลี่ยนงานระบบ พี่เลี้ยงและเครือข่ายที่ไม่เป็นทางการ ปลูกฝังแนวคิดเชิงบวก ให้คนค้นหาการปฏิบัติที่เป็นเลิศ แล้วนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในองค์กรและสร้างให้เป็นวัฒนธรรม ถ่ายทอดความรู้ไว้ในห้องสมุด เว็บไซต์ของสถานศึกษา จัดหมายอิเล็กทรอนิกส์ของบุคลากรในสถานศึกษา ห้อง Internet หรือ ห้อง

สืบค้นข้อมูล แผนการสอน ข้อสอบมาตรฐานหรือสื่อวารสารต่าง ๆ

การจัดการความรู้ของครูทั้ง 6 องค์กรประกอบสามารถทำให้มีการพัฒนาการจัดการความรู้ในตนเอง และพัฒนาความรู้ในสถานศึกษา พร้อมทั้งการบริหารจัดการด้านวิชาการมีการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ควรมีการจัดการความรู้ของสถานศึกษา

1.2 ควรนำผลการศึกษาไปประยุกต์ใช้กับการพัฒนางานและพัฒนาบุคลากรในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

1.3 องค์กรบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิควรนำแนวทางการจัดการความรู้ไปเผยแพร่และให้การสนับสนุนในเรื่องของการจัดการความรู้โดยการจัดการอบรม หรือ จัดทำคู่มือแนวทางการจัดการความรู้ เพื่อเผยแพร่

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

2.1 ควรศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดองค์กรบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ

2.2 ควรศึกษาผลการนำแนวทางการจัดการความรู้ไปใช้ในสถานศึกษา สังกัดองค์กรบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ

2.3 ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดองค์กรบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ

เอกสารอ้างอิง

- เจเนตร มณีนาถและคณะ. (2546). *สร้างองค์กรอัจฉริยะในยุคโลกาภิวัตน์*. กรุงเทพมหานคร : ม.ป.ท., สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2549). *แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด
- สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา. (2548). *การจัดการความรู้ในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ
- สุกิจ แดงมีแสง และ ยงยุทธ อิมอุไร. 2547. *การจัดการความรู้ในองค์กร : กรณีศึกษา บริษัทยูเอชเอ็ม จำกัด*. ภาคนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. (การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และองค์กร). กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. (อัดสำเนา)
- สุธรรม ธรรมทัศนานนท์. (2554). *หลักการ ทฤษฎีและนวัตกรรมการบริหารการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. สำนักงาน ก.พ.ร. และสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. *คู่มือจัดทำแผนการจัดการความรู้*. กรุงเทพฯ ,2548
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2548). *ยุทธศาสตร์การพัฒนาเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถ พิเศษ กระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. 2548-2557)*. เอกสารประกอบการประชุม.
- วิจารณ์ พานิช. (2547). *องค์กรการเรียนรู้และการจัดการความรู้*. กรุงเทพฯ.
- วิจารณ์ พานิช. (2548). *การจัดการความรู้ฉบับนักปฏิบัติ*. บริษัทธาดาตา พับลิเคชั่น : กรุงเทพฯ.
- ธีระ รุญเจริญ. (2550). *ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : แอล.ที.เพรส.
- Alavi, M. 1997. *Knowledge management and Knowledge management system (Online)*. Available from : <http://www.rhsmith.umd.edu/is/malavi/icis-97-KMS/index.htm> (2007, July 29)
- Cumming, T.G and Worley , C.G. 2001. *Organization Development & Change*. 7th ed. Australia : South – Western College Publishing.
- Devenport, T.H. de Long, D.W. and Beers , M.C. 1998. *Successful Knowledge*
- Housel , T and Bell, A.H. 2001. *Measuring And Managing Knowledge*. Boston : McGraw – Hill
- Marali, Y. 2001. *Building and Developing Capabilities : A Cognitive Congruence Framework*. In Knowledge Management and Organizational Competence. pp. 41 – 46. New York : University Press.
- Marquardt,MJ. Reynolds,A. (1996). *The Global Learning Organization*. Glenview, Ill : Scott,Foreman.
- Marquardt,MJ. Reynolds,A. (1996). *The Global Learning Organization*. Glenview, Ill : Scott,Foreman.
- Probst, G, Raub, S and Romhardt , K, 2000. *Managing Knowledge : Building Blocks for Success*. England : John Willey & Sons
- Turban and other. 2001. *Introduction to Information Technology*. Toronto : John Wiley & Sons.